וכל שאין ראוין לפתח אהל מועד אין חייבין עליו. מה שפירש רש"י שיש מפרשים משום דסתם קדשי בדק הבית בעלי מומין הן דהמתפיש תמימים לבדק הבית עובר בעשה וכתב שאי אפשר לו להעמידה כן במקומה בזבחים פרק חטאת ולא פי' מה היה קשה לו ובפרק פרת חטאת פי' דתנן בפרק פרת חטאת (זבחים דף קיב.) פרת חטאת ששחטה חוץ מגיתה וכן שעיר המשתלח ששחט בחוץ פטור משום דאין ראוין לבא אל אהל מועד אעפ"ג דתמימה היא כיון דאין סופה לבא אל פתח אהל מועד פטור הכי נמי בקדשי בדק הבית פטור ואפילו תמימים[מ]:

ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח. רש"י לא גריס פרת חטאת דפרת חטאת לא אתיא כלל לפתח אהל מועד והדין עמו דאי משום דכתיב בה והזה אל נכח פני אהל מועד מדמה אם כן כי פריך בזבחים ושעיר המשתלח לאו ראוי אל פתח אהל מועד הוא ופריך מזאת הברייתא דקרי ליה ראוי אל פתח אהל מועד ומשני ליה כאן קודם הגרלה כאן לאחר הגרלה ואי בעית אימא כאן קודם וידוי וכו' ליפרוך מפרת חטאת ולא הוה מצי לשנויי כדמשני על כן נראה דלא גרס פרת חטאת בברייתא ודומק הוא דבברייתא גרסינן שהן ראויים וכו' עד יצאו אלו שאינן מיוחדין בלשון רבים ולריך לגרוס שהוא ראוי יצא בלשון יחיד כיון דלא גרסינן אלא שעיר המשתלח ונראה לי לייסדו והכי פירושו ולא אוציא פרת חטאת ואפילו אם תמצא לומר שאוציא נמי פרת חטאת כיון דאיהי לא אתיא פתח אהל מועד מכל מקום לא אוציא שעיר המשתלח ת"ל לה' והשתא ניחא דכי פריך בפרק פרת חטאת (זבחים דף קיג.) משעיר המשתלח לא פריך מפרת חטאת משום דבהאי ברייתא נמי אית"ל קאמר דפרת חטאת אינה ראויה לפתח אהל מועד לה' לשעיר המשתלח דהוה ולאי ראוי לפתח אהל מועד הוא ולהכי לא פריך התם אלא משעיר המשתלח: **זריקת** דמים על המזבח. הקשה מורי קרובי הכהן ס"ר יהודה זצ"ל דבפרק השוחט המעלה (זבחים דף קז:) אמרינן דלא הוה צריך למיכתב זריקה בחוץ דאתיא לה שפיר מבייאיה משחיטה והעלאת חוץ אלא לגלויי לך אקבלה דלא תיתי מבייאיה וכבעלי מומין אמאי איצטריך למיכתב תיתי מבייאיה וליכא למימר לגלויי אקבלה דלא תיתי דמהיכא תיתי אי משחיטה והעלאה איכא למיפרך מה להנך שכן חייבין עליהם בחוץ תאמר בקבלה ודנתי לפניו דאיכא למימר מקדיש בעלי מומין יוכיח שפטור בחוץ וחייב בבעלי מומין עוד הקשה לר' יוסי ברבי יהודה דמחייב אף בקבלה בבעלי מומין אמאי איצטריך קרא להקטרה זריקה וקבלה ליתי כולהו מבייאיה משוחטו ומקדיש גם בזה דנתי לפניו דאיצטריך לגלויי אקמילה דלא תיתי והא דמיבעי פ' כל הקרבנות (מנחות פה:) אי לוקה משום בעלי מומין בסולת שהתליע מצינו למימר דהיינו דווקא במקדיש אבל קמילה לא אי נמי ההיא לרבנן דר' יוסי ברי' יהודה אי נמי י"ל דאי לא כתיב קרא לזריקה הוה מוקמינן חד לא תקריבו לזריקה ואידך לקבלה דהא אשחיטה ומקדיש לא מיתוקם אלא באם אינו עניין ואזריקה וקבלה משמע שפיר טפי דלשון הקרבה הוי זריקה וקבלה כדאשכחן בפ"ק דזבחים (דף יג.) והקריבו זו קבלת הדם או אינו אלא זריקה ואם כן מקדיש ושוחט לא הוה נפקא לן ומבייאיה נמי לא דמה להנך דעבודה ניהו ולא שייכי בחולין תאמר בשחיטה דשייכא בחולין וגבי על החמץ הקשה בפרק תמיד נשחט (פסחים דף סג:) למה לי קרא לזריקה תיתי מבייאיה לדלגויי אקבלה הא בלאו הכי קבלה לא אתיא משחיטה והקטרה כדפריש דמה להנך שכן חייבת בחוץ ודנתי לפניו מולק יוכיח שפטור בחוץ וחייב על החמץ כדאיתא בפרק תמיד נשחט (ג"ז שם) וכן הקשה בע"ז למה לי קרא לזריקה ניתי מבייאיה דלגלויי אקבלה לא איצטריך דאיכא למיפרך כדפריש וכן בזה דנתי לפניו דלא אייתר לן שום קרא לזריקה אלא מדברי קבלה ילפינן לה מדכתיב בל אסיך נסכיהם מדם ועוד אפי' לפי דבריו איצטריך לגלויי אקבלה דלא תיתי דאי פרכת כדפרכינן איכא למימר השתחואה יוכיח שפטור בחוץ וחייב לע"ז מיהו האמת הוא דלא איצטריך קרא לגלויי אקבלה דלא תיתי דכיון דלא אשכחן קרא שעובדין בקבלה לע"ז אין לחייב עליה כדפרש"י בפרק ד' מיתות (דף פ:) אהא דפריך וליחשוב נמי זורק ופרש"י בשלמא מקבל ומוליך לא קשיא לן דכיון דלא אשכחן שעובדין בשם ע"ז בכך אף על גב דהוי כעין פנים פטור בשלא כדרכה על כן נראה כתירוץ הראשון עוד הקשה היכי קאמר התם דקבלה הוה אתיא מבייאיה משחיטה והעלאה אי לא היה כתיב זריקה לגלויי עלה דלא תיתי והאיכא למיפרך מה להנך שחייבין ט) (בע"ז ו)בבעלי מומין תאמר בקבלה דפטור לרבנן דרבי יוסי ב"ר יהודה ולריתי לומר מנסך יוכיח

אי קרבן שומע אני מ)אפילו קדשי בדק הבית שנקראו קרבן כענין שנא' [1]ונקרב את קרבן ה' ת"ל [2]ואל פתח אהל מועד לא הביאו נ)אכל הראוי לפתח אהל מועד חייב עליו בחוץ כל שאינו ראוי לפתח אהל מועד אין חייבין עליו בחוץ אוציא אלו שאין ראוין לפתח אהל מועד ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח שהוא ראוי לבוא אל פתח אהל מועד ת"ל לה' מי שמיוחדין לה' [3]יצאו אלו שאין מיוחדין לשם ולה' להוציא הוא ורמינהו [3]ירצה לקרבן אשה לה' אלו אישים ס)מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן ת"ל קרבן לה' לרבות ר"שעיר המשתלח אמר רבא התם מענינא דקרא והכא מענינא דקרא התם דאל פתח לרבות לה' להוציא הכא דאשה להוציא לה' לרבות טעמא דרבי רחמנא הא לא רבי הוה אמינא שעיר המשתלח קדוש במחוסר זמן והא נ)אין הגורל קובע אלא בראוי לשם אמר רב יוסף הא מני חנן המצרי היא דתניא [7]חנן המצרי אומר אפילו דם בכוס מביא חבירו ומזווג לו אימר דשמעת ליה לחנן המצרי דלית ליה דחויין דלית ליה הגרלה מי שמעת ליה דילמא מייתי ומגריל אלא אמר רב יוסף הא מני רבי שמעון היא דתניא ס)מת אחד מהן מביא חבירו שלא בהגרלה דברי רבי שמעון רבינא אמר כגון שהומם וחיללו על אחר ומנא תימרא דפסיל ביה מומא דתניא [4]ה)ואשה לא תתנו מהם אלו החלבים אין לי אלא כולן מקצתן מנין ת"ל מהם מזבח זו זריקת דמים לה' לרבות ר"שעיר המשתלח ואיצטריך למיכתב בעל מום ואיצטריך למיכתב מחוסר זמן דאי כתב רחמנא מחוסר זמן משום דלא מטי זמניה אבל בעל מום דמטי זמניה אימא לא ואי כתב רחמנא בעל מום משום דמאים אבל מחוסר זמן דלא מאים אימא לא צריכא

רבא

שיהא הדם דחוי בשביל חבירו שמא לומר ישפך הדם כדקאמר רבי יהודה במתני' מת המשתלח ישפך הדם: **דילמא מייתי ומגריל.** וירעה אותו שיפול עליו גורל של שם ויתכפר בדם של ראשון ולעולם שניס צריך להביא ומגריל ואכתי פשיטא דמחוסר זמן לא דאין גורל קובע אלא בראוי לשם: **רבינא אמר.** כי איצטריך קרא דמחוסר זמן כגון שהומם המשתלח משהגריל עליו וחיללו על אחר וזה אין צריך להגריל שהרי מכח הראשון בא: **ואשה לא תתנו וגו'.** בבעלי מומין כתיב: **מקלסן.** כזית מהן:

רבא

אי קרבן שומע אני ב)אפילו בדק הבית שהרי אף הם נקראו קרבן כענין שנאמר ונקרב את קרבן ה' אים אשר מצא והא ודאי בדק הבית הוא: **הראוי לפתח וגו'.** וקדשי בדק הבית לא היו עתידים לבא לפתח אהל מועד ואני שמעתי שאינן ראוין לפתח אהל מועד שסתם קדשי בדק הבית בעלי מומין הן דאמר מר (תמורה דף ז:) המתפיש תמימים לבדק הבית עובר בעשה וא"א להעמידה כן במקומה במס' זבחים: **ולא אוציא פרת חטאת.** לא גרסינן שאף היא אינה ראויה לבא לאהל מועד אלא ולא אוציא שעיר המשתלח שהוא ראוי לבא לאהל מועד ס להגריל ולהתוודות עליו הכי מפרש לה בזבחים: **ולה' להוציא הוא.** בשעיר המשתלח שהוא ראוי לבא בתמיה: **אלו אישים.** שלא יתן מהן על אש של מערכה: **מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן ת"ל קרבן.** ומשעת הקדשו קרוי קרבן: **הפס דאל פתח לרבות.** שעיר המשתלח דלא ממעט מאל פתח שהרי ראוי לבא אל פתח: **לה' להוציא.** אתא דאילו לרבות לא איצטריך וכי אתא להוציא אתא ולמדרש מי שמיוחדין לשם יצא זה שאינו מיוחד: **הלא דאשה משמע להוציא.** שעיר המשתלח שהרי אינו עולה לאשים: **לה' לרבות.** אתא ולמדרש לה' כל דלה': **והא אין הגורל קובע.** לשם אלא את הראוי לשם וכיון דלא ידע על איזה מהן יעלה הגורל לשם א"א להיות אחד מהן מחוסר זמן: **הכן המלרי היא.** דלית ליה הגרלה משהגריל ומת אחד מהן הלכך כשמת שעיר המשתלח ומביא אחר שלא בהגרלה הוצרך ללמד מן המקרא שלא יביא מחוסר זמן: **אפי' דם.** של שעיר הפנימי בכוס שכבר נשחט ומת המשתלח מביא חבירו מן השוק: **ומזויג.** לדם ומשלחו: **דליס ליה דחויין.** דלית ליה

מסורת הש"ס

מ) תמורה ו: זבחים קיג.; מ) תמורה ו: יג., ג) [תמורה ו: חולין יא.]; ד) זבחים לד: עד. תמורה ו: ה) לעיל מ., ו) תמורה ו: ע"ש, ז) [אמרי פרשה הן], ח) [וע"ע תוס' זבחים דף קיג: ד"ה ילאו], ט) רש"א מוחק זה.

תורה אור השלם

1. וַנַּקְרֵב אֶת קָרְבַּן יְיָ אִישׁ אֲשֶׁר מָצָא כְּלִי זָהָב אֶצְעָדָה וְצָמִיד טַבַּעַת עָגִיל וְכוּמָז לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵינוּ לִפְנֵי יְיָ: במדבר לא נ
2. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוּ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיְיָ לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְיָ דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ: ויקרא יז ד
3. שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ: ויקרא כב כז
4. עִוֶּרֶת אוֹ שָׁבוּר אוֹ חָרוּץ אוֹ יַבֶּלֶת אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶת לֹא תַקְרִיבוּ אֵלֶּה לַיְיָ וְאִשֶּׁה לֹא תִתְּנוּ מֵהֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לַיְיָ: ויקרא כב כב

גליון הש"ס

גמ' מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן. עיין זבחים דף קיד ע"ב תוס' ד"ה היתר במה: **רש"י** ד"ה **ולא אוציא** וכו' להגריל ולהתודות עליו. עיין תוס' יבמות ד"ה עד שלא הגריל ובתמורה דף ו ע"ב תוס' ד"ה ולא אוציא:

מוסף רש"י

אי קרבן שומע אני כו'. קרבן דכתיב בשחוטי חוץ להקריב קרבן וגו' דרש ליה בתו"כ על הקרבן חייב ואינו חייב על השחוט חולין בפנים, אי קרבן לא אלא לחייב על קדשי בדק הבית ששחטן בחוץ, אף הן נקראו קרבן, כענין שנאמר ונקרב את קרבן ה' אים אשר מצא כלי זהב אצעדה וגומיר, ואין זה אלא לבדק הבית (זבחים קיג:) דהיינו למלאכת המשכן (תמורה ו:). **שאינו ראוי לפתח אהל מועד.** כגון קדשי בדק הבית שאינם לראיין לבא לפתח אהל מועד, שהרי בעלי מומין הן דאמרן המתפיש תמימים לבדק הבית עובר בלא תעשה (שם. וכעי"ז שם יג.). **ולא אוציא פרת חטאת.** פרה אדומה, שאף שחטה בחוץ שלא במלאותה, שלא ע"ג מערכתה, שיתחייב כרת, וכן שעיר המשתלח אם שחטו בחוץ יתחייב כרת, שהרי תמימין הן, דבפרה כתיב אשר אין בה מום, ושעיר מרבינן ליה שלא יהא בו מום (שם) דראוי הוא שהוא תמים דבעינן שיהא ראוי לשם דלא ידעינן הי מתרמי לשם חטאת, זה שמעתי, ולפי קוגיא של שמועה זו משמע דקרי ליה ראוי ועתיד ליכנס משוס הגרלה ווידוי (זבחים קיג:). ת"ל לה'. להקריב קרבן לה', המיוחד לה' להוציא שעיר המשתלח שאינו מיוחד לה' (שם). **אין הגורל קובע אלא בראוי לשם.** דכי מייתי ומגריל לא ידע אהי מייתיה סליק גורל של שם, הלכך בעל כרחך תרוייהו בעינן תמימים (תמורה ו:). **אפילו דם.** שעיר המשתלח בפנים, **בכוס.** ומת המשתלח

מצירו ישפך ויביא שניס ויגריל עליהן ויתכפר בהן (שם עד. וכעי"ז מנחות נט:). **מת אחד מהן.** לאחר הגרלה, דאי אפשר עוד להגריל אלא אם כן יביא שניס אחרים וילך אחד לאיבוד, מביא אחד מן השוק תחת זה שמת ויהא חבירו של זה העומד ואין צריך להגריל (לעיל מ.). **לה' לרבות שעיר המשתלח.** שהמקדישו בעל מום לוקה משום לא תקדישו (תמורה ו:).

לא נדמה הדם, אלא מביא שעיר אחר ומזווג לו וכשר הדם למתנותיו וזה ישתלח, ולשון אפילו דנקט משום דשלא מתלוקות בדבר, איכא למאן דאמר דאפילו בעלי מיים נדמים, דקתני ואם משהגריל עליהם כבתחילה והשאר ידחה, ואיכא למ"ד מביא חבירו שלא בהגרלה, דבעלי מיים אין נדחין והגרלה לא מעכבת, אבל דם בכוס ומת המשתלח יישפך הדם, דשחוטין נדחין ואין מוזרין ונראין, ואתא תנן המלרי למימר אפילו דם בכוס מזווג לו אחר (זבחים לד:) ולא אמרינן הואיל ונדחה הדם במיתת המשתלח אבל בעל כרחך תרוייהו בעינן תמימים, ואפילו הכי אמר אפילו דנקט משום דשלא מתלוקות בדבר, ולשון אפילו דנקט אפילו בעל מום הוה אמינא דפסיל ביה מומא דהא לא ידעינן במאי לאוקומי מחוסר זמן אלא בהומם ומלנו על אחר, דאי במחוסר זמן ממש הא אין הגורל קובע אלא בראוי לשם כדאמרן. י"ל כל כמה דחזינן דלא פסיל ביה מומא לא הוה מוקמינן ליה להך דרשא דהומם ומלנו על אחר אלא מוקמינן ליה לדרשא אחריתי. מ"ר.

רבינו חננאל

שומע אני אפי' קדשי בדק הבית. פיר' כגון בהמה טמאה וכיוצא בה שאין ראויין למזבח, כדכתיב ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב וגו'. הנה נקרא קרבן, דברים שאינן ראויין למזבח. ת"ל ואל פתח אהל מועד לא הביאו, בעינן דבר הראוי לפתח אהל מועד וליכא. פרה אדומה ושעיר המשתלח מנין שאין חייבין עליהן משום שוחט חוץ, ת"ל לה', מי שמיוחדים לה', יצאו אילו שאין מיוחדין לה', אלא פרה למי נדה ושעיר לעזאזל. ואקשינן ולה' להוציא שעיר המשתלח אתא, והכתיב ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה', אשה אילו אישים. מנין שאינן קדש, ת"ל קרבן לה' לרבות שעיר המשתלח, דלא קבע ליה במחוסר זמן שהוא פחות מח' ימים. ומשני רבא הכל לפי עניין הכתוב דרישתו, התם דאל פתח לרבות כל בהמה כשרה, בא לה' להוציא, דאילו לא בא להוציא אלא לרבות, הרי כבר נתרבת כל בהמה טהורה, הוה ליה לקרא לשתוק, ואנא ידענא דהכל במשמע, למה בא, להוציא. הכא דמשמע קרבן להוציא שעיר המשתלח שאינו קרבן, הייתי אומר קדוש במחוסר זמן, בא לה' לרבותו שלא יהיה קדוש במחוסר זמן. ואקשינן ולמה הוצרך לומר לרבות שעיר המשתלח שאינו קדוש במחוסר זמן, והא בעי הגרלה ואין הגורל קובע אלא בראוי לשם, דלא ידעינן באיזה מהן יעלה הגורל לה'. ואוקימנא להא מתניתא לר' שמעון דלית ליה הגרלה לעכב, דתני מת אחד מהן מביא חבירו שלא בהגרלה דברי ר' שמעון. **רבא** אמר אפי' תימא דברי הכל, וכגון שהגריל על השעירים הללו, והשעיר שעלה עליו הגורל לעזאזל נפל בו מום, וחילולו על שעיר שהוא פחות מבן שמונה ימים, סד"א ליקדוש קמ"ל דלא קדוש. והמום נמי שפוסל בשעיר המשתלח, גמר לה מדכתיב ואשה לא תתנו מהם על המזבח לה', ופשוטה היא.

תוס' ישנים

ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח כו'. פרת חטאת לא גרסינן כדפי' רש"י, דהא פרת חטאת ממעטא מאל פתח אהל מועד. **יצאו אלו שאין מיוחדין לה'.** וא"א למה לי למעוטי שעיר המשתלח (קודם) [אחר] וידוי בפרק בתרא דזבחים מדאיתא ראוי לפתח אהל מועד מיפוק לי דממעטינן שפיר מלה'. וי"ל דאל פתח אהל מועד עיקרו בא משוס [פרת] חטאת. אי נמי לא הוה ממעטינן ליה נמי קודם הגרלה מאל פתח אהל מועד אי לאו אשכחן דממעטינן מלה'.

אבל בעל מום דמטא זימניה אימא לא. וא"ת אפילו לא כתב בעל מום הוה אמינא דפסיל ביה מומא דהא לא ידעינן במאי לאוקומי מחוסר זמן אלא בהומם ומלנו על אחר, דאי במחוסר זמן ממש הא אין הגורל קובע אלא בראוי לשם כדאמרן. י"ל כל כמה דחזינן דלא